

Forhold, som netop maatte betegnes saaledes, at det retfærdiggjør en Indskriden fra Regeringens Side i dette Spørgsmaal. Jeg tillader mig at henstille det til den ærede Minister, i det jeg for Øvrigt takker ham for den venlige Maade, hvorpaa han har stillet sig til Sagen.

Berg: Jeg ønsker at forfølge denne Forespørgsel videre. Naar ærede Herrer derovre have ønsket denne Akt opført i Folkethinget og dertil have fundet et til dette Diemed stiftet Medlem (Afbrydelse), tror jeg, at det er nødvendigt, at vi se at faae denne Sag nok saa altsidig belyst, som det forekommer mig . . . .

Formanden: Jeg vil gjøre det ærede Medlem opmærksom paa, at den Maade, hvorpaa han betegner Forespørgersens Stilling til Sagen, skjøndt der ikke ligger nogen klar Sigteelse deri, (Afbrydelse af Wille) dog er for personlig til at være tilstedelig her. (Henvendt til Wille). Jeg beder det ærede Medlem om ikke at afbryde Formanden.

Berg: Der ligger ikke Andet deri, end at jeg antager — og det synes mig en naturlig Antagelse — at denne Forespørgsel er kommen frem efter Aftale. Det vilde være rimeligt at henfyn til Thingets Tid, at Forespørgselen var kommen frem som et Ønske fra flere Medlemmers Side. (Afbrydelse af Wille.)

Formanden: Maa jeg bede det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Wille) om ikke at afbryde Taleren.

Berg: Det er ganske vist enkelte Medlemmers Ret at stille en Forespørgsel, naar Thinget dertil giver sit Samtykke, men det er naturligvis parlamentarisk heldigere, at Forespørgselen, naar den kommer frem, allerede i Forveien har en vis Tilslutning. Det var den Forudsætning, under hvilken jeg talte. Som sagt, jeg ønsker at faae dette Spørgsmaal frem under en mere altsidig Belysning. Forespørgselen deler sig i to Scener eller Optrin. Det sidste skal jeg af mange forskellige Grunde forbigaa, jeg havde ikke troet, at jeg skulde komme til at opleve Optrin af denne Art opførte af de Herrer fra hin Side. Det første Spørgsmaal søgte at bevæge sig indenfor et snevrere Omraade, men gjemte i sig Principer af mere almindelig Betydning. Foraauidt der deri laa Sigtelser til enkelte Lærere, skal jeg aldeles forbigaa det. Jeg har vel hørt Tale om Provsteretter og andre Retter, men jeg har aldrig hørt Tale om, at Lærerne ere henviste til Noget, man kunde kalde Folkethingsret for Landets Lærere. Har nogen enkelt af dem forset sig i Dette eller Hint, antager jeg, at Styrelsen, saaledes som den nu for Tiden

er fra neden opad, er i saadanne Hænder, at den nok skal vide at træffe dem, der have forset sig, foraauidt den maatte finde det passende efter de foreliggende Omstændigheder. Foraauidt altsaa tror jeg at kunne forbigaa det rent Personlige. Hvad det Almindelige ved Sagen angaar, skinnede der, i det Mindste tilsyneladende, igjennem Forespørgselen en vis Interesse for Skolegjerningen, og dette er i og for sig nok til at yde Sagen, da den nu er kommen frem, en vis Opmærksomhed. Thi Ungdommens Undervisning her i Landet er af en saadan Betydning i det Hele, at enhver Ulempe, som kleeber ved denne vigtige Sags Fremme, fortjener Omtale og omhyggelig Overveielse. Naar man imidlertid har troet, at Ungdommens Undervisning lider særdeles derved, at Lærerne ere gaaede ind til politisk Virksomhed paa Thinget, har man dog vistnok ikke klart forestillet sig det virkelige Antal, hvori disse Lærere have haft Plads i Danmarks Rigsdag. Foraauidt jeg har kunnet faae tilstrækkelige Oplysninger, have fast ansatte Lærere haft Plads i Rigsdagen i Forholdet af noget over 1 pro mille, ved hvert Valg 4. Det er ikke noget overdrevent Tal. Men det er ikke sagt, at det vil blive mindre ved Aftalelser af Ønsker i saa Henseende fra den ærede Forespørgers Side, thi i den Henseende er hvoeren Forespørgeren eller Ministeren Dommere, men det er Valgerne, der ere Dommere over, hvem de ville have til at sidde som deres Forsvarere i Danmarks Rigsdag. Og jeg er tilbøjelig til at tro, at der er mange Lærere, der hellere end gjerne vilde være fri derfor, hvis de kunde finde Andre, der kunde have de Anstuelser, som de tro, at Befolkningen føler Trang til at faae hævdet, hvilket neppe kan ske fra deres Side, der, som jeg antager, billige den Forhandling, vi her have. Naar de Herrer, som vi have hørt synge, at de ere Herrer i Andernes Rige eller, som det nu lyder, de ere Sorbens Guder — den ærede Forespørger kunde man vel saa kalde en Galgud — med deres ophjæbte Egenflaber havde kunnet være istand til at kunne følge med Folkelivets Udvikling, saaledes at de med deres øvrige Egenflaber vare istand til at tolke den Trang eller det Larm, som Folket søgte skulde udvikles, tror jeg, at de enkelte Lærere, som have siddet i Danmarks Rigsdag, gjerne vilde have blevet ved den Gjærning, som for de flestes Vedkommende er langt behageligere end den anden. Efterhaanden som Forholdene have udviklet sig paa en anden Maade, er det saare naturligt, at Valgerne paa forskjellig Maade have seet sig om efter Mand, som de kunne stole mere paa ikke veg bort fra de Anstuelser, som de søgte at have. Det nævnte Tal er ingenlunde noget foruroligende Tal; man maa være meget nervevag ligeoverfor Lærere og navnlig — om jeg saa maa sige — ligeoverfor frifundede Lærere for at blive angstelig for, at der sidder en pro mille af den danske Lærerstand i